

Vad gör du med ditt liv?

Han hoppade av en framgångsrik karriär som ekonom och blev istället frilansande filosof. Nu tar Jan Aronsson emot människor i samtal om livets mening.

text **EVA BERGSTEDT**
foto **ANNA MOLANDER**

FILOSOFI, SOM ENLIGT WIKIPEDIA kan översättas med »kärlek till visdom«, har varit ett intresse hos Jan Aronsson så länge han kan minnas.

– Jag drev säkert min mamma till vansinne genom att ställa existentiella frågor som liten, säger han med ett leende.

Han valde ändå ekonomyrket (>det handlade om att kamma mig och skaffa ett jobb«) men läste filosofi parallellt. Som 30-åring insåg han att jobbet som affärs- och skattekonsult där miljonerna rullade in inte var meningen med hans liv.

Den avgörande insikten skedde på en semesterresa. Som vanligt hade han med sig filosofiska verk och han fäste sig då vid en mening i en avhandling som fick avgörande betydelse för honom.

Jan Aronsson lutar sig framåt i sin samtalsfötölj, han har memorerat meningen väl: »Allt detta var bara en förevändning för att han vägrade att ta ansvar för sitt liv.«

– Meningen slog mig hårt. Jag insåg att det gällde mig i högsta grad.

HAN ÖVERGAV AFFÄRSVÄRLDEN och började läsa filosofi på heltid. Skrev sin masteruppsats om filosofen Sören Kierkegaard vid Linköpings universitet och fortsatte studierna vid LiU med en psykoterapeututbildning, följd av en lärarutbildning i psykoterapi.

Idag driver han ett företag där han, utöver enskilda samtal, även är konsult, lärare och rådgivare på företag och organisationer.

Till hans mottagning i Stockholm kommer både människor som vill ha någon att utveckla filosofiska frågor med och de som befinner sig i kris, depression eller har tappat riktningen i sitt liv.

– En del ser samtalen ungefär som att gå på gym, de mår bra av dem. Andra kommer hit för att få psykoterapeutisk hjälp. Oavsett skäl så är frågan om vad man gör med sitt liv ständigt närvarande i samtalen.

Jan Aronsson bjuder på omsorgsfullt gjord cappuccino medan han berättar om sitt arbete.

– Jag psykologiserar inte över människorna som kommer hit. Vi möts i fria, förutsättningslösa, utforskande samtal, det handlar inte om några filosofiska seminarier. De filosofiska idéerna är bara verksamma om

samtalen tar upp sådant som är verkligt viktigt för en själv, betonar han.

HANS INRIKTNING ÄR DEN existentiella filosofin, grundad på en lång rad filosofer som exempelvis Aristoteles, Nietzsche, Kierkegaard, Sartre och Arendt, där de existentiella livsfrågorna står i centrum. Samtalen riktas

in på frågor om mening i livet och om människans frihet, val och ansvar.

På tok för många människor försummar sin frihet och sina möjligheter genom att inte ge plats åt de existentiella frågorna, menar Jan Aronsson.

– De upplever dem som så hopplöst svåra så att de överhuvudtaget inte kliver in i dem. Istället väljer de att leva ett liv de inte är nöjda med. Först när livet kraschar ges de en möjlighet att ompröva sitt förhållningssätt.

Jan Aronsson citerar Stanfordpsykiatrikern Irvin Yalom.

– Han jämförde de existentiella frågorna med stjärnor. De är svåra att se på himlen när det är ljust. Men när livet förändras och det blir mörkt – då framträder de.

Glädjande nog, menar han. För det är i krisen man har möjlighet att begrunda vad meningen och riktningen i ens eget liv är,

bortom konventionella värderingar, grupptryck, social konformism och förväntningar. Krisen kan vara en dörröppnare, om man själv är mottaglig för förändring.

HAN NÄMNER ÄNNU EN TÄNKARE, denna gång Sartre och hans omdiskuterade uttalande »Vi är dömda att välja«. Jan Aronsson tolkar resonemanget kring människans fria val ungefär så här: Vi kan inte välja våra omständigheter, som en svår uppväxt, dåliga gener, vilket land vi är födda i eller om vi får cancer. Men vi kan välja förhållningssätt utifrån de givna ramar vi har. Människan är fri att välja, eller att inte välja. Och på grund av denna frihet har hon ett ansvar för de val, eller de icke-val hon gör. Som att bli bitter, inte ta sig ur ett drogmissbruk eller att bryta upp från ett dåligt förhållande.

Därför kan en person som samtalade med Jan Aronsson få frågor som »Hur använder du din frihet?« eller »Hur utnyttjar du dina möjligheter?« Provocerande frågor antagligen, om man inte tycker man har vare sig frihet eller möjligheter i sitt liv.

– Men det har alla, är filosofens omedelbara svar.

Det ligger dock i människans natur, menar han, att förneka den frihet hon har.

– Ungefär som att ha en bil som står oanvänd i garaget.

Liksom det finns en livsångest som hindrar oss från att ta vara på våra möjligheter. De möjligheterna behöver inte handla om att resa jorden runt eller förbättra karriären. Snarare om att ändra perspektiv, bli medveten om invanda tanke-mönster och förhållningssätt som i sin tur kan innebära både inre och yttre förändringar.

JAN ARONSSON GILLAR ATT CITERA gamla filosofer. Nu nämner han Nietzsche och hans yttrande »Gud är död«. Förr var kyrkan en stöttepelare och vägledare för människor, i vår sekulariserade tid är människan mer utelämnad till att själv förhålla sig till livets stora frågor. Något som vi enligt Jan Aronsson alltså klarar – sådär.

– Vi är här för att leva ett liv och har ett ansvar att hitta vår egen mening med det, säger filosofen, dricker ur det sista av cappuccinon och konstaterar att ett människoliv är kort. ■